

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на културата

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – г.

На основание чл. 13д от Закона за професионалното образование и обучение при спазване на изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс, и във връзка с осъществяване на професионално образование по професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **Учебна практика по фотография** за специалност код **2130201** „Фотография“, професия код **213020** „Фотограф“ от професионално направление код **213** „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2017/2018 година.

БОИЛ БАНОВ

Министър на културата

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО

УЧЕБНА ПРАКТИКА ПО ФОТОГРАФИЯ

СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД №

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 213 АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И

ТЕХНИКИ;

ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ

ПРОДУКТИ

ПРОФЕСИЯ: код 213020 ФОТОГРАФ

СПЕЦИАЛНОСТ: код 2130201 ФОТОГРАФИЯ

София, 2017 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет **Учебна практика по фотография** е предназначена за професията **Фотограф**, специалност **Фотография** от професионално направление **Аудио-визуални изкуства техники; производство на медийни продукти**, съгласно типовия учебен план за професионално образование с придобиване на трета степен на професионална квалификация, дневна форма на обучение, с прием след завършено основно образование.

В учебната програма е включен материал, с овладяването на който се цели въвеждане на учениците в професията и специалността и получаване на необходимите знания и умения.

Чрез учебното съдържание по предмета обучаемите да добиват обща представа за техническите и изобразителни средства на фотографията, светлочувствителните материали и техните свойства, методите за създаване на фотографски изображения.

Учебното съдържание е разпределено в VII раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка.

Спецификата на обучението налага учебният процес да се провежда в специализирана материална база. Приложният характер на учебния предмет изисква онагледяване с разнообразни творчески прояви, посещение на художествени изяви, както и реализацията на практически задачи свързани с учебния материал.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

С обучението си по учебна практика се цели учениците да усвоят знания и умения свързани с приложната фотография. Учениците трябва да придобият начални умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си професионална дейност.

Учебната практика по фотография съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към фотографския изобразителен метод.

Основните задачи на учебно-възпитателната работа по предмета са:

- да се изяснят и осмислят от учениците основните понятия във фотографският процес.
- да се развиват познавателните интереси на учащите.
- на основата на придобитите знания учениците да придобият умения за творческо прилагане на техническите средства;
- да се формират качества на самостоятелност, творческо мислене, умения за преодоляване на трудностите. Учениците трябва да придобият умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си практическа дейност.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общият брой учебни часове по учебния предмет **Учебна практика по фотография** се разпределя по класове в съответствие с утвърдения учебен план.

КЛАС	Брой учебни седмици	Общ брой часове
VIII	36	72
IX	36	72
X	36	54
XI	36	144
XII	29	232

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Структурирането на учебното съдържание е по раздели и теми. За всеки раздел в програмата са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела. Учителят разпределя броя на часовете, предвидени по учебния план и по учебната програма в годишното си разпределение.

За постигане целите на обучението учителят разпределя учебните часове за нови знания, упражнения и контрол.

№ по ред	Наименование на разделите и темите	Брой часове
----------	------------------------------------	-------------

	VIII КЛАС	
	РАЗДЕЛ I. КАМЕРА ОБСКУРА. РАБОТА СЪС СВЕТЛОЧУВСТВТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ.	35
1.	Камера обскура.	
2.	Запознаване със светлочувствителните материали.	
3.	Лабораторна обработка.	
4.	Фотограма.	
5.	Химиограма.	
6.	Мокър колодиев процес.	
7.	Цианотипия.	
	РАЗДЕЛ II. ФОТОГРАФСКА ЛАБОРАТОРИЯ.	35
1.	Работа с фотоувеличител, контактно копиране.	
2.	Фотографски разтвори.	
3.	Фиксиране и миене.	
4.	Определяне експозицията при копиране.	
5.	Миене и сушене на фотоматериалите.	
	Резерв учебни часове	2
	Общ минимален брой учебни часове	72
	IX КЛАС	
	РАЗДЕЛ III. ФОТОГРАФСКА ЛАБОРАТОРИЯ.	35
1.	Проявяване на черно-бели негативни материали.	
2.	Изследване и определяне на материалите.	
3.	Фиксиране, миене и съхранение на негативите.	
4.	Изготвяне на позитивни копия.	
5.	Форматиране на копията и мащаб на изображението.	
6.	Творческа намеса при копирането.	
7.	Работа с обратими материали.	
	РАЗДЕЛ IV. РАБОТА С ЧЕРНО-БЯЛ НЕГАТИВ.	35
1.	Снимки с черно-бял негатив, изготвяне на пробен негатив.	
2.	Експониране с различни експозиционни стойности.	
3.	Експозиция на цветен светлочувствителен материал.	
4.	Цветна температура. Конверсионни филтри.	
5.	Заснемане на обекти с различен контраст.	
6.	Заснемане на серия от снимки обединени от сюжета.	
7.	Заснемане на серия от снимки обединени от осветлението.	
8.	Заснемане на серия от снимки обединени от формата.	
	Резерв учебни часове	2
	Общ минимален брой учебни часове	72

	X КЛАС	
	РАЗДЕЛ V. СНИМКИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОСВЕТЛЕНИЕ, ПЕРСПЕКТИВА, РАКУРС И ДВИЖЕНИЕ.	52
1.	Снимки с различно по посока осветление.	
2.	Снимане с отразяващи светлината повърхности.	
3.	Снимане с допълнителни източници на осветление.	
4.	Изграждане на светлосенчест образ.	
5.	Висок и нисък ключ.	
6.	Промяна на формата според посоката на осветлението.	
7.	Дискусия, обсъждане на резултатите.	
8.	Въздушна перспектива.	
9.	Линейна перспектива.	
10.	Снимачни точки и ракурси.	
11.	Лабораторна обработка. Дискусия.	
12.	Снимане на обекти в движение.	
13.	Перспективно наслагване.	
14.	Работа с изкуствено осветление в студио.	
15.	Осветление на геометрични форми.	
16.	Измерване на осветлението.	
17.	Решаване на експозиционни задачи.	
18.	Посоки на осветление.	
19.	Работа с различни изкуствени източници.	
20.	Дискусия и анализ.	
	Резерв учебни часове	2
	Общ минимален брой учебни часове	54
	XI КЛАС	
	РАЗДЕЛ VI. ЖАНРОВЕ НА ФОТОГРАФИЯТА.	142
1.	Въведение. Работа с плановете във фотографията.	
2.	Пейзаж.	
3.	Употреба на филтри при пейзажа.	
4.	Архитектура.	
5.	Интериор - екстериор.	
6.	Дискусия. Лабораторна обработка.	
7.	Натюрморт.	
8.	Снимки на дребни предмети и макети.	
9.	Снимки на предмети от различна материя.	
10.	Макрофотография.	
11.	Репортаж.	

12.	Събитиеен репортаж.	
13.	Спортен репортаж.	
14.	Социален репортаж.	
15.	Битов репортаж.	
16.	Снимки на спектакли и мода.	
17.	Дискусия. Лабораторна обработка.	
18.	Фотоесе.	
19.	Фоторазказ.	
20.	Фотоочерк.	
21.	Портрет.	
22.	Студиен портрет.	
23.	Репортажен портрет.	
24.	Битов портрет.	
25.	Нощни снимки.	
26.	Дискусия. Лабораторна обработка.	
27.	Графични техники. Лабораторна обработка.	
	Резерв учебни часове	2
	Общ минимален брой учебни часове	144
	XII КЛАС	
	РАЗДЕЛ VII. ИЗОБРАЗИТЕЛНИ, ТВОРЧЕСКИ И ИЛЮСТРАТИВНИ ЗАДАЧИ.	
1.	Фотоплакат.	
2.	Фотоколаж.	
3.	Фотокнига.	
4.	Паспартиране.	
5.	Монтаж.	
6.	Илюстрация.	
7.	Рекламна фотография.	
8.	Модна фотография.	
9.	Панорамни снимки.	
10.	Линейна панорама.	
11.	Кръгова панорама.	
12.	Фотографиране на цветни акценти.	
13.	Интерпретации.	
14.	Подготовка, реализация, обработка и оформяне на фотографии от идеята до финалния продукт.	
15.	Форми за презентация на фотографията.	
16.	Фотографска репродукция на полутонов или щрихов оригинал.	
17.	Лабораторна обработка.	
	Резерв учебни часове	2

	Общ минимален брой учебни часове	232
--	---	------------

1. Раздели и теми:

VIII КЛАС

РАЗДЕЛ I. КАМЕРА ОБСКУРА. РАБОТА СЪС СВЕТЛОЧУВСТВЕТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ.

Тема 1. Камера обскура.

Демонстрация и изработка на камера обскура.

Тема 2. Запознаване със светлочувствителните материали.

Запознаване на учениците със светлочувствителните материали. Фотографски плаки, малко и средноформатни негативи, позитивни и обратими материали.

Тема 3. Лабораторна обработка.

Обща схема на фотографската лаборатория.

Тема 4. Фотограма.

Работа с фотографска хартия и светлина.

Тема 5. Химиограма.

Работа с фотографска хартия и химикали.

Тема 6. Мокър колодиев процес.

Запознаване и демонстрация на процеса.

Тема 7. Цианотипия.

Запознаване и демонстрация на процеса.

РАЗДЕЛ II. ФОТОГРАФСКА ЛАБОРАТОРИЯ.

Тема 1. Работа с фотоувеличител, контактно копиране.

Принципна схема и възможности на фотоувеличителят. Прожекционно и контактно копиране.

Тема 2. Фотографски разтвори.

Основни вещества в проявяващите и фиксиращи разтвори. Приложение.

Тема 3. Фиксиране и миене.

Особености на процеса по фиксиране и миене.

Тема 4. Определяне експозицията при копиране.

Работа с лабораторен часовник. Определяне на експозицията в различните зони на копието.

Тема 5. Миене и сушене на фотоматериалите.

Особености в процеса на миене и сушене на негативните и позитивни материали.

IX КЛАС

РАЗДЕЛ III. ФОТОГРАФСКА ЛАБОРАТОРИЯ.

Тема 1. Проявяване на черно-бели негативни материали.

Проявяване на негативни материали. Зависимост от циркулацията, концентрацията и температурата на разтвора.

Тема 2. Изследване и определяне на материалите.

Зависимости между чувствителността на материала, вида на материала, експонирането и проявяването.

Тема 3. Фиксиране, миене и съхранение на негативите.

Особености на процеса по фиксиране на материалите. Архивиране.

Тема 4. Изготвяне на позитивни копия.

Позитивен процес.

Тема 5. Форматиране на копията и мащаб на изображението.

Изготвяне на копия в различен формат и мащаб на изображението в зависимост от формата на негатива.

Тема 6. Творческа намеса при копирането.

Принцип на използване на маски при позитивният процес. Копиране от няколко негатива върху един позитив.

Тема 7. Работа с обратими материали.

Създаване на дубликатни (контратипни) негативи. Соларизация, барелеф, графика.

РАЗДЕЛ IV. РАБОТА С ЧЕРНО-БЯЛ НЕГАТИВ.

Тема 1. Снимки с черно-бял негатив, изготвяне на пробен негатив.

Експониране според фотокамерата, материали и процеса на проявяване.

Тема 2. Експониране с различни експозиционни стойности.

Зависимости на експозицията.

Тема 3. Експозиция на цветен светлочувствителен материал.

Особености при експонирането на цветни негативни и позитивни материали.

Тема 4. Цветна температура. Конверсионни филтри.

Чувствителност на фотографските материали към цветовете. Методи за цветови корекции.

Тема 5. Заснемане на обекти с различен контраст.

Практически упражнения върху промяна на контраста на изображението.

Тема 6. Заснемане на серия от снимки обединени от сюжета.

Практически упражнения.

Тема 7. Заснемане на серия от снимки обединени от осветлението.

Практически упражнения.

Тема 8. Заснемане на серия от снимки обединени от формата.

Практически упражнения.

X КЛАС

РАЗДЕЛ V. СНИМКИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОСВЕТЛЕНИЕ, ПЕРСПЕКТИВА, РАКУРС И ДВИЖЕНИЕ.

Тема 1. Снимки с различно по посока осветление.

Запознаване с основните посоки на осветление и значението им.

Тема 2. Снимане с отразяващи светлината повърхности.

Приспособления за промяна на контраста на осветление и създаване на различна по характер светлина чрез отразяването и.

Тема 3. Снимане с допълнителни източници на осветление.

Използване на изкуствени източници, допълващи естествената светлина.

Тема 4. Изграждане на светлосенчест образ.

Принцип на изграждане на светлосенчест образ в зависимост от формата и характера на обекта.

Тема 5. Висок и нисък ключ.

Снимки в светлата и тъмна тонални гами.

Тема 6. Промяна на формата според посоката на осветлението.

Работа в студио с предмети с различна форма.

Тема 7. Дискусия, обсъждане на резултатите.

Дискусия

Тема 8. Въздушна перспектива.

Създаване на планове в изображението чрез използване на въздушна перспектива.

Тема 9. Линейна перспектива.

Примери за приложението на линейната перспектива и важността и за изграждане на дълбочината в изображенията.

Тема 10. Снимачни точки и ракурси.

Заснемане на обекти от различни снимачни точки като височина.

Тема 11. Лабораторна обработка. Дискусия.

Дискусия - обработка на заснетите материали.

Тема 12. Снимане на обекти в движение.

Заснемане на движещи се обекти. Замразяване на движението и размазване на обекта.

Тема 13. Перспективно наслагване.

Подбор и заснемане на обекти подходящи за перспективно наслагване.

Тема 14. Работа с изкуствено осветление в студио.

Принципи на работа в студийни условия.

Тема 15. Осветление на геометрични форми.

Работа с различни по форма обекти.

Тема 16. Измерване на осветлението.

Принципи на измерване на осветлението. Измерване на импулсно и постоянно осветление.

Тема 17. Решаване на експозиционни задачи.

Експозиционни особености. Зависимост от формата и коефициента на отражение.

Тема 18. Посоки на осветление.

Запознаване с основните посоки на осветление.

Тема 19. Работа с различни изкуствени източници.

Принципни разлики в при работа различни изкуствени източници на светлина.

Тема 20. Дискусия и анализ.

Дискусия и анализ.

XI КЛАС

РАЗДЕЛ VI. ЖАНРОВЕ НА ФОТОГРАФИЯТА.

Тема 1. Въведение. Работа с плановете във фотографията.

Работа с изобразителните плановете във фотографията. Въздействие, характеристики и приложение.

Тема 2. Пейзаж.

Пейзажна фотография.

Тема 3. Употреба на филтри при пейзажа.

Практически упражнения.

Тема 4. Архитектура.

Архитектура – основни правила при заснемане. Практически упражнения.

Тема 5. Интериор - екстериор.

Основни принципи при заснемане на интериор и екстериор. Практически упражнения.

Тема 6. Дискусия. Лабораторна обработка.

Лабораторна и компютърна обработка. Анализ и коментари върху снимковия материал.

Тема 7. Натюрморт.

Практически упражнения.

Тема 8. Снимки на дребни предмети и макети.

Упражнения в студио.

Тема 9. Снимки на предмети от различна материя.

Упражнения в студио.

Тема 10. Макрофотография.

Практически упражнения.

Тема 11. Репортаж.

Практически упражнения.

Тема 12. Събитиен репортаж.

Практически упражнения.

Тема 13. Спортен репортаж.

Практически упражнения.

Тема 14. Социален репортаж.

Практически упражнения.

Тема 15. Битов репортаж.

Практически упражнения.

Тема 16. Снимки на спектакли и мода.

Практически упражнения.

Тема 17. Дискусия. Лабораторна обработка.

Дискусия.

Тема 18. Фотоесе.

Практически упражнения.

Тема 19. Фоторазказ.

Практически упражнения.

Тема 20. Фотоочерк.

Практически упражнения.

Тема 21. Портрет.

Практически упражнения.

Тема 22. Студиен портрет.

Практически упражнения.

Тема 23. Репортажен портрет.

Практически упражнения.

Тема 24. Битов портрет.

Практически упражнения.

Тема 25. Нощни снимки.

Принципни положения и особености при реализацията на нощни снимки.

Тема 26. Дискусия. Лабораторна обработка.

Дискусия

Тема 27. Графични техники. Лабораторна обработка.

Лабораторна обработка.

XII КЛАС

РАЗДЕЛ VII. ИЗОБРАЗИТЕЛНИ, ТВОРЧЕСКИ И ИЛЮСТРАТИВНИ ЗАДАЧИ.

Тема 1. Фотоплакат.

Практически упражнения.

Тема 2. Фотоколаж.

Практически упражнения.

Тема 3. Фотокнига.

Практически упражнения.

Тема 4. Паспартиране.

Запознаване с принципите по каширане, оформяне и паспартиране на готовото копие.

Тема 5. Монтаж.

Вътрешнокадров монтаж. Монтаж чрез колаж.

Тема 6. Илюстрация.

Илюстриране на текст и музикално произведение. Дианорама.

Тема 7. Рекламна фотография.

Практически упражнения.

Тема 8. Модна фотография.

Практически упражнения.

Тема 9. Панорамни снимки.

Практически упражнения. Заснемане, сглобяване и софтуерна обработка.

Тема 10. Линейна панорама.

Практически упражнения. Заснемане, сглобяване и софтуерна обработка.

Тема 11. Кръгова панорама.

Практически упражнения. Заснемане, сглобяване и софтуерна обработка.

Тема 12. Фотографиране на цветни акценти.

Решаване на композиционни задачи свързани с цветните петна в кадъра.

Тема 13. Интерпретации.

Задаване и решаване на творчески задачи според интересите на учениците.

Тема 14. Подготовка, реализация, обработка и оформяне на фотографии от идеята до финалния продукт.

Практически упражнения.

Тема 15. Форми за презентация на фотографията.

Практическа дискусия.

Тема 16. Фотографска репродукция на полутонов или щрихов оригинал.

Репродукции на оригинали с черно-бял негативен материал. Лабораторна обработка.

Тема 17. Лабораторна обработка.

Лабораторна обработка.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНЕТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

знания:

- основните етапи на фотографският процес.
- познания по история на фотографията и авторите свързани с нейното развитие

- фотографски понятия и термини.
- основни понятия за фотографската техника и нейното предназначение.
- познания за използване на фотографията като художествена форма.

умения:

- да владеят фотографските технологии.
- да владеят фотографската техника.
- да създават самостоятелно завършени фотографски произведения.

компетентности:

- да подбират фотографската техника според конкретната творческа задача.
- да анализират художествените и технически характеристики на фотографските произведения.
- да разпознават технологията на различните процеси.

VI. ЛИТЕРАТУРА

- Обща фотография първа и втора част - Я. Кюркчиева, издателство „Техника“, С., 1991
- История на българската фотография - П. Боев, 1983
- История на българската фотография (1945 - 1995) - П. Боев, 2000
- Фотографска техника Е. Йофис, 1975
- Фотографията цялата история - Д. Хакинг, 2014
- Обективите като изобразително средство, Вернер Вурст (Превел от немски Петър Божков) София, 1981 Държавно издателство Техника
- Васил Кацев - „Художествена фотография“, С., 1978
- доц. Димитър Добревски - „Композиция на фотоизображението“, София 2009 г. „ИФО дизайн“
- Майкъл Фриймън, През погледа на фотографа. Композиция и дизайн за по-добри дигитални снимки, White Wall Media, 2016
- Michael Freeman - The Photographer's Mind. Creative Thinking for Better Digital Photos, Focal Press, 2010
- Michael Freeman - The Photographer's Eye: A Graphic Guide: Instantly Understand Composition and Design, Publisher: Plex Press, 2013
- Michael Freeman - Capturing Light: The Heart of Photography, Focal Press, 2014
- Harold Davis - Creative Composition: Digital Photography Tips and Techniques. Harold Davis, Wiley Publishing, 2009
- Bryan Peterson, Learning to See Creatively, Amphoto
- David duChemin, Within the Frame, New Riders

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Национална професионална гимназия по полиграфия и фотография – София.